

Makale Bilgisi/Article Info

Geliş/Received: 07.10.2020 Kabul/Accepted: 18.11.2020

Araştırma Makalesi/Research Article, s./pp. 135-150

SOSYAL MEDYA ARACILIĞI İLE İŞLENEN SUÇLAR: FACEBOOK, TWITTER VE INSTAGRAM ÖRNEKLERİ

Murat CİHANⁱ, Sıtkı YILDIZⁱⁱ

Öz

Sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla birlikte toplumsal hayatımızda pek çok alanda hızlı değişimler yaşanmaktadır. Sosyal medya platformlarında kullanıcıların paylaşımları ve etkileşimleri güncel yaşamı kimi zaman doğrudan etkilemektedir. Bu etkilerden birisi de kriminal alanda gerçekleşmektedir. Suçlular sosyal medyanın imkânlarını fırsata dönüştürerek daha kolay ve daha az risk ile suç işleme avantajına sahip olabilmektedirler. Sosyal medyanın denetiminde yaşanan güçlükler, güvenlik güçlerinin siber suçları takipteki tecrübe eksikliği, yargılama süreçlerinin kimi suçlarda uluslararası boyutta olması ile ağ sağlayıcı firmaların duyarsızlığı siber suçların takibini ve soruşturulmasını zorlaştırmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, sosyal medya aracılığıyla hangi suç türlerinin işlendiği ve bunların bireysel ve sosyal yaşama etkilerini incelemektir. Bu amaçla sosyal medya aygıtlarından Facebook, Twitter ve Instagram aracılığı ile işlenen suçların miktarı, oranları, çeşitleri, yaygınlığı ve sosyal yaşama etkileri tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma verileri Yargıtay'ın karara bağladığı sosyal medya aracılığıyla işlenen suçlara ilişkin erişime açık dosyalardan temin edilmiştir. Yedi suç dosyası örnek olay olarak kısaca incelenmiştir. En fazla işlenen sosyal medya suçlarının hakaret, özel hayatın gizliliğini ihlal, verilerin hukuka aykırı olarak ele geçirilmesi, dolandırıcılık ve tehdit olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, Suç, Sosyal medya suçları, Facebook, Twitter, Instagram.

Crimes Committed Through Social Media: The Cases of Facebook, Twitter and Instagram

Abstract

With the widespread use of social media, rapid changes are experienced in many branches of our social life. Users' shares and interactions on social media platforms sometimes affect directly on daily life. One of these effects takes place in criminal field. Criminals can have the advantage of committing crime more easily and with less risk by turning the opportunities of social media into their opportunities. Difficulties in the control of social media, lack of experience of security forces in pursuing cybercrime, international jurisdiction and insensitivity of network providers make it difficult to pursue and investigate crimes.

The aim of this study is to examine which types of crime are committed through social media and their effects on individual and social life. For this purpose, the amount, rates, types, prevalence and effects on social life of crimes committed through Facebook, Twitter and Instagram from social media platforms were tried to be determined. The research data were obtained from the files open to access regarding the crimes committed through social media, which was concluded by the Supreme Court. Seven criminal files are briefly examined as case studies. It has been determined that the most committed social media crimes are insulting, violating privacy of private life, illegally obtaining data, fraud and threat.

Keywords: Social Media, Crime, Social media crime, Facebook, Twitter, Instagram.

ⁱ Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji ABD doktora öğrencisi, muratcihan94@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-3500-6034

ⁱⁱ Kırıkkale Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü. sitkiyildiz@kku.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-4124-512X

Giriş

Hayatımıza giren teknolojik yeniliklerin bir kısmı öncelikle askeri alanda doğmuştur. İnternet kullanımı da ilk olarak 1970'li yılların başında ABD'de askeri amaçlar için kullanılmaya başlanmıştır. Türkiye'de 1990'lı yıllarla birlikte kullanılmaya başlanan ve 2000'li yıllardan itibaren yaygınlaşan İnternet zamanla hayatın her alanına girmiştir. Daha sonraları ise başta Facebook, Twitter ve Instagram olmak üzere çok sayıda sosyal medya platformu her yaştan kullanıcının birbirleri ile iletişim kurdukları ve kendilerini ifade ettikleri mecralar halini almıştır. Önceleri daha çok gençlerin vakit geçirme yeri olarak görülen sosyal medya araçları zamanla hayatımızın bir parçası haline gelmiştir. Gerçek yaşamda ifade edilmesi zor olan pek çok davranış, duygu, fikir ve yorumlar rahatlıkla sosyal medya aracılığı ile gösterilmektedir. İnternetin sosyal yaşama dâhil olması ile birlikte insan davranışlarına her geçen gün biraz daha fazla etki ettiği bir gerçektir. Bu gerçekliğin bir parçası da sosyal hayatın değişmez unsurlarından olan suç olgusudur.

Bireysel ve grup iletişiminden bankacılık hizmetlerine, güvenlikten alışverişe kadar geniş bir alanda kullanılan İnternet, gerçek hayatın bir yansıması olarak suçların da işlendiği bir yer haline gelmiştir. Bazı sosyal medya kullanıcıları dolandırıcılık, terör örgütü propagandası, şantaj ve tehdit gibi suçları kasıtlı olarak işlerken, bazı kullanıcılar ise hakaret, küfür, iftira ve özel hayatın gizliliğini ihlal gibi suçları bunların suç olduğunu bilmeksizin işleyebilmektedirler. Bu durum Dünya'da ve Türkiye'de sosyal medya aracılığı ile işlenen suçlarda büyük bir artışa neden olmuştur. Suç toplumsal bir olgu olduğu için bir suç fiili gerçekleştiğinde sadece suçtan doğrudan zarar gören mağdur değil, başka kimseler de büyük mağduriyetler yaşayabilmektedir. İnternet teknolojisi yoluyla işlenen ve yaygınlaşan suçlardan kaynaklı bu mağduriyetlerin önlenmesi amacıyla yasal mevzuatta değişiklikler ve yenilikler yapılmış ve 'bilgi suçları' kavramı doğmuştur. Kolluk birimlerinde teşkil edilen bilgi suçları şubeleri ve adli makamlar aracılığı ile bilgi suçları altında yer alan sosyal medya suçları soruşturulmakta ve tespit edilen suç ve suçlular hakkında yasal işlemler yürütülmektedir.

Sosyal Medya ve Suç

Kaplan ve Haenlein'in (2016:355) aktardığına göre sosyal medya döneminin 1990'lı yılların başında ilk sosyal ağ sitesi olan "Open Dairy"nin kurulmasıyla başladığı düşünülmektedir. Aynı yıllarda "Weblog" terimi kullanılmaya başlanmış ve bir yıl sonra bu kelime "blog" olarak kısaltılmıştır. İnternet erişimi yüksek hızlara ulaşmış, uygulamaların ve içeriklerin tüm katılımcılar tarafından belirlendiği çok yönlü platformlara olanak tanıyan Web 2.0 teknolojisine girilmiştir. Web.2.0 imkanları ile birlikte, MySpace (2003'te) ve Facebook (2004'te) gibi sosyal ağ sitelerinin oluşmasında öncülük eden blog kavramının popüleritesi daha da artmıştır. Bu süreç "sosyal medya" teriminin oluşmasına neden olmuş ve bu terimin günümüzde sahip olduğu şöhreti yakalamasını sağlamıştır.

Sosyal medya araçları anlık iletişimin sağlandığı, bunun yanı sıra metin, resim, video, ses ve grafik gibi multimedya içeriklerinin paylaşıldığı büyük bir platforma dönüşmüştür. Söz

konusu bu büyük veriler en mükemmel biçimde görüntülenmekte ve kullanılabilir. Sosyal medya sağladığı bu büyük avantaj ve kolaylıklarla, ekonomik ve sosyal yaşamda yeni bir kültür oluşturmuş ve çoğu insanın hayatının bir parçası haline gelmiştir.

We are social (2020) grubunun gerçekleştirdiği ve Temmuz ayında yayınladığı Dünya İnternet, Sosyal Medya ve Mobil Kullanım İstatistiklerine göre Dünya’da 4,57 milyar İnternet kullanıcısı bulunmakta, bu kullanıcıların 3,96 milyarı sosyal medyayı kullanmaktadır. İnternet kullanıcıları Dünya nüfusunun %59’unu, sosyal medya kullanıcıları ise %51’ni oluşturmaktadır. Dijilopedia’nın (2020) aktardığına göre; 2020 yılı Şubat ayı itibariyle Türkiye’de bulunan 62 milyon İnternet kullanıcısından 54 milyonu sosyal medya kullanmaktadır. Sosyal medya kullananların sayısı Türkiye nüfusunun %64’ünü oluşturmaktadır. Türkiye’de en fazla kullanılan sosyal medya platformlarında ilk sırayı Youtube alırken bu platformu sırasıyla Instagram, Whatshap, Facebook ve Twitter takip etmektedir. Dünya’da ve Türkiye’de 35-49 yaş aralığındaki sosyal medya kullanıcısı daha çok Twitter’ı tercih ederken aynı yaş grubunda Facebook’u kullanma oranı %28, Twitter’ı kullanma oranı ise %55’tir. Bu oranlar Twitter’ın daha çok yetişkinler tarafından kullanıldığını göstermektedir.

Bilindiği üzere sosyal medya kullanıcıları değişik yaş gruplarından, farklı sosyal ve kültürel yapılardan, farklı inançlardan, farklı sosyal tutum ve davranışlar sergileyen insanlardan oluşmaktadır. Hiç şüphesiz suç işleme potansiyeli taşıyan bireyler de sosyal medyayı kullanmaya başlamış, suçların yaygınlaşması ile birlikte İnternet suçları için bir kavram arayışına girilmiştir. Türkiye’de İnternet aracılığı ile işlenen suçları tanımlamak amacıyla “bilgisayar suçu”, “İnternet suçu”, “siber suç”, “sanal suç” ve “bilgişim alanında işlenen suç” gibi kavramlar geliştirilmiştir. Bu tanımlamalardan “bilgisayar suçları” ve “bilgişim suçları” yaygın olarak kullanılmaktadır.

Türkiye’de bilgişim suçlarının yasal boyutta sorun oluşturmaya başladığı 1990’lı yılların başında yasal düzenleme yapılması ihtiyacı doğmuş ve ilk defa bilgişim suçları terimi 1991 yılında Türk Ceza Kanunu’na (2004) eklenmiştir. 2004 yılında Kanunun Onuncu Bölümü’nde bilgişim suçları yeniden düzenlenmiş, 2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun yürürlüğe girmiştir. 2020 tarihinde ise sosyal medya düzenlemesi olarak bilinen ve Resmî Gazete’de (2020) yayınlanan yasaya göre, İnternet kullanıcılarının kişisel başvurularında veya kamu kurumlarının bildirimlerinde sosyal ağ sağlayıcılarla muhataplık ilişkisi kurulması amaçlanmaktadır. Kanunda suç sayılan fiiller sosyal medyada işlendiğinde sosyal ağ sağlayıcılarına "içeriğin yayından çıkarılması ve erişimin engellenmesi" yükümlülüğü getirilmiştir.

Özdilek’in aktardığına göre (2006, s. 112); bilgişim suçları “bilgişim sistemleri aracılığıyla işlenen suçlar” ve “bilgişim alanındaki suçlar” olarak ikiye ayrılabilir. Birinci gruptaki suçlar “klasik” ya da “geleneksel” suçlar olarak bilinen ancak bir bilgişim sistemi aracılığı ile işlenen suçlardır. Örneğin, tehdit ve hakaret suçlarının elektronik posta veya bir sosyal medya

platformu aracılığı ile işlenmesi veya yine aynı yolla cinsel taciz, halkı kin ve düşmanlığa tahrik etme gibi suçlar bu guruptan sayılabilir. Özocak'ın da belirttiği gibi (2013, s. 2), Türk Ceza Kanunu'nun Onuncu Bölüm'ünde yer alan 243-246'ncı maddeler arasındaki suçlar ikinci grupta sayılmaktadır. Bu suçlar birinci grupta sayılan suçlara göre daha fazla teknik özellikler arz etmektedir. Bu gruba giren suçlardan bazıları; bilişim sistemine hukuka aykırı olarak girme, sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme, banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması ile yasak cihaz veya programlar kullanmaktır. Sosyal medya aracılığı ile işlenen suçlar her iki grup suçun kapsamına da girebilmektedir.

Sosyal Medya Aracılığı ile İşlenen Suçlar

İnternet ve yeni medya teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte, bilişim suçları oranları artmakta ve suç türleri de çeşitlenmektedir. Bilişim teknolojileri ve sosyal medya platformları aracılığı ile kişisel verilerin ve sosyal medya hesaplarının ele geçirilmesi, dolandırıcılık, cinsel taciz ve hakaret gibi çok sayıda suç yaygın olarak işlenmektedir. Bahar, bu durumu (2018, s. 8) klasik yöntemlerden farklılaşan suç, İnternet ortamında çeşitlenmekte ve gittikçe kontrolü zor bir hal almaktadır şeklinde ifade etmektedir.

İletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte suçlular sosyal medya ağlarını kendi çıkarları için kullanmaya başlamışlardır. ABD merkezli National White Collar Crime Center (NW3C) (Ulusal Beyaz Yaka Suç Merkezi) verilerine göre beyaz yakalılar arasında da sosyal medya aracılığı ile işlenen suçlar belirgin şekilde artmaktadır. NW3C'nin raporunda (2011) özellikle sosyal medya aracılığı ile işlenen dolandırıcılık, kötü amaçlı yazılım, sosyal mühendislik, kimlik hırsızlığı ve siber takip suçlarına dikkat çekilmiştir. Kişisel bilgilerin cömertçe paylaşıldığı sosyal ağlar, dolandırıcılar tarafından mali bir fırsata dönüştürülecek altın madeni olarak görülmektedir.

Kullanıcılar gün geçtikçe sosyal ağlarda daha fazla zaman geçirmekte ve daha fazla "savunmasız" hale gelmektedir. Ganesan ve Mayilvahanan, (2017, s. 414) suçluların siber suçlarda daha da profesyonelleştiğini ve her geçen gün daha fazla masum insanı mağdur hale düşürdüklerini belirtmektedir.

İnternet ortamında ve sosyal medya platformlarındaki denetim eksikliği, kullanıcılara her konuda sınırsızca görüş belirtme fırsatı sunmakta, bu sayede bazı kullanıcılar diğerlerine sözel şiddette bulunma, onların mahrem bilgi ve görüntülerini yayma imkânı bulmaktadırlar. Bahar bu durumu (2018, s. 22), "Sosyal medyanın bireylere sağladığı görece özgürlük ortamı, kontrol dışı olarak kullanıldığında beraberinde suç işleme unsurunu da doğurmaktadır" şeklinde özetlemektedir. Profesyonel suçlular dışında, kimi kullanıcılar da gerçekleştirdikleri fiilin suç olduğunu bilmediklerinden, verilerin hukuka aykırı olarak ele geçirilmesi, iftira ve özel hayatın gizliğini ihlal gibi pek çok bilişim suçunu işlemektedir. Ebeveyn kontrolünden uzak ve denetimsiz sosyal medya kullanan bazı çocuklar sanal ortamda kandırılmakta gerek bu platformlarda gerekse de gerçek yaşamda cinsel taciz, müstehcenlik, kaçırılma ve cinsel saldırılara kadar varan suçların mağduru olabilmektedirler.

Sosyal medyada yayımlanan ve çoğu zaman suç teşkil eden asılsız bilgi paylaşımları aynı zamanda kişilik haklarının telafisi mümkün olmayan zararlarına yol açmaktadır. Time Dergisi bu duruma dikkat çekmek amacıyla 2016 yılında yılın kelimesi olarak “post-truth”u seçmiştir. Hakikat ötesi olarak Türkçe’ye tercüme edilen bu kelime Oxford Dictionary’de (2020) “insanların duygulara ve inançlara gerçeklerden daha çok tepki verdiği durumlarla ilgili” olarak tanımlanmıştır. Çoğu zaman kasıtlı olarak yapılan yalan haber paylaşımları sonradan düzeltilseler bile ulaştığı kitledeki algı ilk haliyle kalmaktadır. Bu da pek çok insanın mağdur olmasına hatta sosyal medyada linç edilmesine yol açmaktadır. Şimşek bu durumu (2018, s. 5) “Post-truth ile ilgili yeni olan şey, insanların yalanları kabul ediş tarzı ve haber üreticilerinin kontrol edilemezliğidir, bugün internete ulaşımı olan ve okuma yazma bilen her kişi, herhangi bir konu hakkında yalan haber yazabilir, bunu yayabilir, binlerce kişinin buna inanmasını sağlayabilir” şeklinde ifade etmektedir.

21 yüzyılın yeni suç alanlarından biri olan sosyal medya, bahsedilen somut olayların yanı sıra daha birçok yönüyle suçlulara yeni olanaklar sunmaktadır. Kullanıcıların akşam yemeğine gittikleri yerleri veya tatilde buldukları yerleri sosyal medyada paylaşmaları hırsızlara davetiye çıkarmaktadır. Hırsızlar yeni bir yöntem olarak hedeflerindeki kişilerin sosyal medya hesaplarını takip etmekte, sahipleri tarafından kısa veya uzun süreli terk edilen evlerden hırsızlık yapmaktadırlar. Soomro ve Hussayin’in BBC raporundan aktardığına göre (2019, s. 10) 2018 yılında Fransa’da Kim Kardashian bu tip bir soyguna maruz kalmıştır. Sanatçının Twitter hesabından yapmış olduğu mücevher fotoğrafları paylaşımı hırsızları harekete geçirmiş ve bu paylaşımından sadece üç gün sonra mücevherler çalınmıştır. Fransız polisi, yapılan hırsızlıkta Kim Kardasian’ın yapmış olduğu paylaşımların hırsızları harekete geçirdiğinden şüphelenmişlerdir.

Sosyal medya toplum yaşamının bir parçası olmakla birlikte, bu platformların bilinçsiz kullanımından kaynaklı olumsuz etkiler her geçen gün daha da artmaktadır. En güvenli yerler olan evlerin bile İnternet kullanımı ile birlikte artık daha güvensiz yerler olduğu açıktır. Çocukların evde İnternetle meşgul oldukları sürece güvende olmalarını sağlayacak çok az tedbir bulunmaktadır.

Yeni Bir Olgu: Suçun Alt Yapısı Olarak Sosyal Medya

Yeni medya araçları ve sosyal medya geleneksel medyadan farklı olarak kullanıcılarına çok sayıda olanak sunmaktadır. Geleneksel medyada tek taraflı olan iletişim yeni medya ile interaktif hale dönüşmüştür. Bu durumu Telli şu şekilde (2012, s. 71) betimlemektedir: “yeni medya araçları kullanıcılarına sadece mesajı alma değil aynı zamanda gerçek zamanlı olarak yorum yapma ve paylaşımında bulunma imkânı da sunmaktadır”. Sıradan insanların sosyal medya platformlarına herhangi bir ücret ödemediği kolayca giriş yapmaları, üye olmaları, buralarda bilgi üretmeleri ve bu bilgileri paylaşmaları onların da bilgi üzerindeki güce ortak olmalarına olanak sağlamaktadır. Bu ortaklık çoğu zaman fikir özgürlüğü ile birlikte denetimsizliği de açığa çıkarmaktadır. Sosyal medyada belirgin bir otoritenin olmayışı ve denetimsizlik suçlular tarafından yoğun biçimde suiistimal edilmektedir.

Sosyal medya aracılığı ile işlenen suçlar doğrudan veya dolaylı olarak gerçekleşmektedir. Hakaret, tehdit, özel hayatın gizliliğini ihlal, cinsel taciz, kişisel verilerin kaydedilmesi gibi suçlar doğrudan sosyal medyada işlendiği gibi, hırsızlık, cinsel saldırı ve dolandırıcılık gibi suçlar ise sosyal medyanın suça zemin oluşturduğu dolaylı yoldan işlenen suçlardır. Sosyal medyada işlenen ve toplum vicdanını yaralayan bazı suçlar yine sosyal medyada tepki çekmekte, böylece kullanıcılar kolluk kuvvetlerini, yargı mensuplarını ve politikacıları etkilemektedir.

Sosyal medya kullanıcıları kişisel bilgilerini ve en mahrem görüntülerini ağ sağlayıcı şirketler tarafından kaydedilmesine farkında olarak veya olmayarak izin vermektedirler. Tanımadığımız kişiler ya da şirketler tarafından depolanan büyük veriler gizlilik açısından büyük bir endişe kaynağı haline gelmiştir. Sosyal ağlarda depolanan veriler insanlar öldükten sonra bile onların geride bıraktıkları aile fertleri aleyhinde bir tehdit unsuru olarak kullanılma potansiyeli taşımaktadır, bu nedenle sosyal medyada mahremiyet konusu en temel problemlerden birisi haline gelmiştir. Dünyanın önde gelen sosyal medya şirketi Facebook 2019 yılında 87 milyon civarında kullanıcı bilgilerini başka bir şirketle paylaştığını itiraf etmiştir. Milivojevic'in aktardığına göre (2010, s. 2), Wall Street Journal, mahremiyeti kötüye kullandığı ve kullanıcıların kişisel verilerini reklam şirketlerine sattığı için Facebook'u sert bir şekilde eleştirmiştir. Almanya Tüketici Bakanı da Facebook'u protesto etmek amacıyla hesabını kapatmıştır.

Bilindiği üzere sosyal medya sadece sıradan insanların kullandığı bir araç olmayıp, terör örgütlerinin de propaganda ve eleman temin etme amacıyla kullandıkları bir mecra haline gelmiştir. Bu durumu Taşdemir (2017, s. 727) sosyal medyanın "denetim güçlüğü terör örgütlerince bir fırsat olarak görülmekte ve aktif bir şekilde propaganda amaçlı kullanılmaktadır" şeklinde özetlemektedir. Kimi zaman ise Arap Baharı sürecinin başlangıcında olduğu gibi, yerel bazlı kitlesel hareketler sosyal medya aracılığıyla küresel bir boyuta taşınmakta ve tehlikeli bir noktaya ulaşmaktadır. Sosyal medya aracılığı ile terör örgütü propagandası yapılması Türkiye'de de yaygın olarak işlenen suçlar arasındadır.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma nitel bir araştırma olup doküman inceleme tekniği ile veriler toplanmıştır. Bu amaçla 01-09 Mayıs 2020 tarihleri arasında Yargıtay'ın erişime açık resmi İnternet sitesinde (2020) 2016-2019 yılları arasında, Facebook, Twitter ve Instagram'la ilgili karara bağlanmış 1.172 adet dosya incelenmiştir. Dosya arama neticesinde Twitter ve Instagram için 2016 yılı öncesine ait karar dosyası bulunamadığı için araştırmamız 2016-2019 yıllarını kapsamaktadır.

Yargıtay'ın karar arama sitesinde 09 Mayıs 2020 tarihi itibarıyla toplam 5.033.913 karar bulunmasına karşın, anahtar kelime ile arama sonucunda en son karara bağlanan ilgili 1.000 adet dosyanın erişimine izin verilmektedir. Facebook kelimesi ile arama yapıldığında 987, Twitter kelimesi ile arama yapıldığında 148 ve Instagram kelimesi ile arama yapıldığında ise 37 karar dosyasına ulaşılmıştır. Facebook aracılığı ile işlenen suçların diğer ikisinden çok fazla olmasının nedeni, Facebook'un diğerlerine göre daha erken bir zamanda (2007) hayatımıza girmesi ve incelediğimiz dosyalardaki suçların işleniş tarihlerinin 2016 yılından daha gerilere

dayanmasından kaynaklanmaktadır. Her ne kadar Twitter ile Facebook aynı yıllarda Türkiye’de kullanıma girmiş olsa da ilk yıllarda Facebook kullanıcı sayısı Twitter ile kıyaslanmayacak kadar fazla olmuştur. Instagram’ın Türkiye’de yaygın olarak kullanılmaya başlaması ise 2011’li yılları bulmuştur.

Erişimine izin verilen 1.172 kararın somut ve kuvvetli bir örneklem olduğu değerlendirilmiş ve bu yolla en fazla hangi sosyal medya platformunun suç işleme aracı olarak kullanıldığı, en fazla hangi suçların işlendiği, suçların hangi şekilde işlendiği tespit edilmeye çalışılmıştır. İncelenen kararlarda suç tarihleri, şüphelilerin cinsiyetleri ve yaşları tüm dosyalarda yer almadığından ya da gizlendiğinden ötürü bu değişkenlerle ilgili analizler yapılamamıştır. Bu dosyalar içerisinde yedi örnek vaka bulgular kısmından sonra detaylıca incelenmiştir.

Bulgular

Bu araştırmada 2016-2019 yılları arasında sırasıyla Facebook, Twitter ve Instagram aracılığıyla işlenen suç türlerinin sayısal ve oransal dağılımları verilmiştir. Yargıtay kararlarından içerisinde Facebook, Twitter ve Instagram isminin geçtiği 1.172 dosyanın 219 adedinin başka davalarla ilgili olduğu 953 adedinin ise Facebook, Twitter ve Instagram aracılığıyla işlenen suçları kapsadığı tespit edilmiştir. Bir dosyada birden fazla suç yer alabildiğinden 953 adet karar dosyasında Tablo 4’te de görüleceği üzere toplam 1.139 adet sosyal medya aracılığı işlenen suç olduğu anlaşılmıştır. Bu suçların 996 adedi (%87,4) Facebook, 122 adedi (%10,7) Twitter, 21 adedi (%1,9) ise Instagram yoluyla işlenmiştir.

İncelenen dosyaların 32’sinde suçu işleyenlerin suça sürüklenen çocuklar olduğu tespit edilmiştir. Özel hayatın gizliliğini ihlal, müstehcenlik, verilerin hukuka aykırı olarak kaydedilmesi gibi sosyal yaşamı olumsuz etkileyen suçlar çocuklar tarafından işlenen suçlardan bazılarıdır. 1.139 olayın 13’ün de çocuk yaştaki kullanıcılar sosyal medya aracılığı ile tanıştıkları kişiler tarafından buluştukları yerlerde cinsel saldırıya uğramışlardır.

Facebook Aracılığıyla İşlenen Suçlar

Yargıtay tarafından 2016-2019 yılında karara bağlanan ve içerisinde Facebook isminin geçtiği toplam 987 karar olduğu tespit edilmiştir. Bahse konu kararların 175’nin Facebook aracılığı ile işlenmeyen başka davalarla ilgili olduğu, 812 davanın ise Facebook aracılığı ile işlenen suçlarla ilgili olduğu anlaşılmıştır. Söz konusu 812 karar dosyasında 996 adet suç işlenmiştir. Elde edilen veriler Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1: 2016-2019 yıllarında Yargıtay tarafından karara bağlanan Facebook aracılığı ile işlenen suç türleri

S.Nu.	Facebook Aracılığı ile İşlenen Suçlar (2016-2019)	Toplam	Yüzde
1	Hakaret	215	21,6
2	Özel hayatın gizliliğini ihlal	150	15,0
3	Verileri hukuka aykırı olarak verme ve ele geçirme	127	12,8
4	Nitelikli dolandırıcılık/dolandırıcılık	108	11,0
5	Tehdit	102	10,2

6	Şantaj	53	5,3
7	Bilişim sistemindeki verileri bozma, yok etme, değiştirme ve erişilemez kılma	40	4,0
8	Cumhurbaşkanına hakaret	40	4,0
9	Silahlı terör örgütünün propagandasını yapmak	35	3,5
10	Kişilerin huzur ve sükûnunu bozma	27	2,7
11	Bilişim sistemine hukuka aykırı olarak girme ve orada kalma	27	2,7
12	Müstehcenlik	26	2,6
13	Cinsel taciz	21	2,1
14	Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, devletin kurum ve organlarını aşağılama	6	0,6
15	Halkı kin ve düşmanlığa tahrik ve aşağılama	5	0,5
16	Halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri alenen aşağılama	2	0,2
17	Atatürk'ün hatırasına hakaret	2	0,2
18	Haberleşmenin gizliliğini ihlal	2	0,2
19	Suçu ve suçluyu övme	2	0,2
20	Banka ve kredi kartlarının usulsüz kullanımı	2	0,2
21	Uyuşturucu madde kullanımını özendirme	1	0,1
22	Suç işlemeye tahrik	1	0,1
23	İftira	1	0,1
24	Özel işaret ve kıyafetleri usulsüz kullanmak	1	0,1
Toplam		996	100

2016-2019 yıllarında Facebook aracılığı ile işlenen ve Yargıtay tarafından karara bağlanan 24 farklı suç türü bulunmaktadır. Bu suçlardan %21,6 ile hakaret suçu en fazla işlenen suç olarak gözükmektedir. Daha sonra ilk beş sırada; özel hayatın gizliliğini ihlal, verileri hukuka aykırı olarak verme ve ele geçirme, dolandırıcılık ve tehdit suçu gelmektedir.

Twitter Aracılığıyla İşlenen Suçlar

Yargıtay tarafından 2016-2019 yıllarında karara bağlanan ve içerisinde Twitter isminin geçtiği toplam 148 karar dosyası olduğu tespit edilmiştir. Bahse konu kararların 28'nin Twitter aracılığı ile işlenmeyen başka davalarla ilgili olduğu 120 davanın ise Twitter aracılığı ile işlenen suçlarla ilgili olduğu anlaşılmıştır. Söz konusu 120 karar dosyasında 122 adet suç işlenmiştir. Elde edilen veriler Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: 2016-2019 yılları arasında Yargıtay tarafından karara bağlanan Twitter aracılığı ile işlenen suç türleri

S.Nu.	Twitter Aracılığı ile İşlenen Suçlar (2016-2019)	Toplam	Yüzde
1	Hakaret	68	55,7
2	Kişilik haklarına saldırı	17	13,9
3	Özel hayatın gizliliğini ihlal	6	5,0
4	Ticaret hukukuna aykırılık	6	5,0
5	Terör örgütü propagandası yapmak	4	3,3

6	Cumhurbaşkanına hakaret	4	3,3
7	İftira	4	3,3
8	Verileri hukuka aykırı olarak verme ve ele geçirme	3	2,5
9	Halkı kin ve düşmanlığa tahrik ve aşağılama	2	1,6
10	Devletin güvenliğine ilişkin belgeleri temin etme, devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin gizli kılması gereken belgeleri açıklama	2	1,6
11	Haberleşmenin gizliliğini ihlal	1	0,8
12	Müstehcenlik	1	0,8
13	Bilişim sistemleri, banka ve kredi kurumlarının araç olarak kullanılması yöntemiyle dolandırıcılık	1	0,8
14	Halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri aşağılımı	1	0,8
15	Kişilerin huzur ve sükununu bozma	1	0,8
16	Tehdit	1	0,8
Toplam		122	100

Twitter aracılığı ile toplam 16 değişik suçun işlendiği tespit edilmiş olup, bu suçlardan %55,7'lik oranla en fazla hakaret suçunun işlenmesi dikkat çekmektedir. Hakaret suçundan sonra yüzde beş ve üzerinde olan suçlar ise sırasıyla; kişilik haklarına saldırı, özel hayatın gizliliğini ihlal ve ticaret hukukuna aykırı hareket etme suçu bulunmaktadır. İncelenen 122 suçun 6'sında, işverenler veya iş yerleri hakkında olumsuz paylaşımlar yapıldığı için kullanıcılar işten çıkartılmıştır.

Instagram Aracılığıyla İşlenen Suçlar

Yargıtay tarafından 2016-2019 yıllarında karara bağlanan ve içerisinde Instagram isminin geçtiği toplam 37 karar olduğu, bu kararlardan 16 olayın başka davalarla ilgili olduğu, 21'inin ise Instagram aracılığı ile işlendiği tespit edilmiştir. Instagram aracılığı ile işlenen suçların 2016 yılından itibaren Yargıtay'a intikal ettiği, 2016 yılında karara bağlanan toplam 2 dava bulunurken bu sayının 2019 yılında 11 davaya çıktığı tespit edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 3'de gösterilmektedir.

Tablo 3: 2016-2019 yılları arasında Yargıtay tarafından karara bağlanan Instagram aracılığı ile işlenen suç türleri

S.Nu.	Instagram Aracılığı ile İşlenen Suçlar (2016-2019)	Toplam	Yüzde
1	Nitelikli dolandırıcılık/dolandırıcılık	8	38,1
2	Verileri hukuka aykırı olarak verme ve ele geçirme	4	19,0
3	Özel hayatın gizliliğini ihlal	3	14,2
4	Bilişim sistemindeki verileri bozma	2	9,5
5	Tehdit	1	4,8
6	Cumhurbaşkanına hakaret	1	4,8
7	Halkı kin ve düşmanlığa tahrik	1	4,8
8	Terör örgütü propagandası yapmak	1	4,8
Toplam		21	100

Instagram aracılığı ile en fazla %38,1'lik oranla dolandırıcılık suçu işlenmiştir. Bu suçun yüzde beş oranından yüksek olarak sırasıyla; verileri hukuka aykırı olarak verme ve ele geçirme, özel hayatın gizliliğini ihlal ile bilişim sistemindeki verileri bozma suçu izlenmektedir. Instagram'da Facebook ve Twitter'dan farklı olarak en fazla dolandırıcılık suçunun işlenmesi dikkat çekmektedir. Instagram'ın kullanım oranının giderek artması ile birlikte bu yolla işlenen suçlarda ilerleyen yıllarda artış gözleneceği öngörülmektedir.

Facebook, Twitter ve Instagram Aracılığı ile İşlenen Suçlar

Yargıtay tarafından 2016-2019 yıllarında karara bağlanan ve içerisinde Facebook, Twitter veya Instagram isminin geçtiği toplam 1.172 karar olduğu tespit edilmiştir. Bahse konu kararların 219 adedinin Facebook, Twitter ve Instagram aracılığı ile işlenmeyen başka davalarla ilgili olduğu, 953 davanın ise Facebook, Twitter veya Instagram aracılığı ile işlenen suçlarla ilgili olduğu anlaşılmıştır. Bu davaların 812'si Facebook, 120'si Twitter, 21'i Instagram'la ilgilidir. Bir davada birden fazla suç işlenebildiğinden işlenen suç sayıları incelenen karar sayılarından fazla olmuştur, söz konusu 953 dosyada toplam 1.139 suç işlendiği tespit edilmiştir. Elde edilen veriler Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4: 2016-2019 yılları arasında Yargıtay tarafından karara bağlanan Facebook, Twitter veya Instagram aracılığı ile işlenen suçlar

S.Nu.	Facebook/Twitter/Instagram (2016/2019)	Toplam	Yüzde
1	Hakaret	283	24,8
2	Özel hayatın gizliliğini ihlal	159	14,0
3	Verileri hukuka aykırı olarak verme ve ele geçirme	134	11,7
4	Nitelikli dolandırıcılık/dolandırıcılık	116	10,2
5	Tehdit	104	9,1
6	Şantaj	53	4,7
7	Cumhurbaşkanına hakaret	45	4,0
8	Bilişim sistemindeki verileri bozma, yok etme, değiştirme ve erişilemez kılma	42	3,7
9	Silahlı terör örgütünün propagandasını yapmak	40	3,5
10	Kişilerin huzur ve sükûnunu bozma	28	2,5
11	Bilişim sistemine hukuka aykırı olarak girme ve orada kalma	27	2,3
12	Müstehcenlik	27	2,3
13	Cinsel taciz	21	1,8
14	Kişilik haklarına saldırı	17	1,5
15	Halkı kin ve düşmanlığa tahrik ve aşağılama	8	0,7
16	Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, devletin kurum ve organlarını aşağılama	6	0,5
17	Ticaret hukukuna aykırılık	6	0,5
18	İftira	5	0,4
19	Haberleşmenin gizliliğini ihlal	3	0,3
20	Halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri alenen aşağılama	3	0,3

21	Atatürk'ün hatırasına hakaret	2	0,2
22	Devletin güvenliğine ilişkin belgeleri temin etme, devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin gizli kılması gereken belgeleri açıklama	2	0,2
23	Suç ve suçluyu övme	2	0,2
24	Banka ve kredi kartlarının usulsüz kullanımı	2	0,2
25	Uyuşturucu madde kullanımını özendirme	1	0,1
26	Suç işlemeye tahrik	1	0,1
27	Özel işaret ve kıyafetleri usulsüz kullanmak	1	0,1
28	Bilişim sistemleri, banka ve kredi kurumlarının araç olarak kullanılması yöntemiyle dolandırıcılık	1	0,1
Toplam		1.139	100

Facebook, Twitter ve Instagram aracılığı ile işlenen ve 2016-2019 yıllarında Yargıtay tarafından karara bağlanan suç dosyalarında 28 değişik suç türü bulunmaktadır. Hakaret suçu %24,8'le bu üç sosyal medya aracılığı ile en fazla işlenen suç türü olmuştur. Bunu ilk beşte sırasıyla; özel hayatın gizliliğini ihlal, verileri hukuka aykırı olarak verme ve ele geçirme, nitelikli dolandırıcılık/dolandırıcılık ile tehdit suçu takip etmektedir.

Sosyal Medya Yoluyla İşlenen Suçlara Dair Örnek Olaylar

Daha önce de belirtildiği gibi, sosyal medya bazı suçlarda doğrudan suçun işlendiği ortam olurken, bazı suçlarda ise araç olarak kullanılmaktadır. Her iki durumu da örnek olarak 7 dava dosyası incelenmiştir. Söz konusu dava dosyalarından; çocuğun nitelikli cinsel istismarı ve cinsel saldırı suçları sosyal medyanın araç olarak kullanıldığı suçlara örnek olarak verilmiştir. Özel hayatın gizliliğini ihlal, sistemi engelleme bozma, verileri yok etme veya değiştirme, şantaj, hakaret, özel hayatın gizliliğini ihlal ve bilişim sistemleri, banka ve kredi kartlarının araç olarak kullanılması yöntemiyle dolandırıcılık suçları doğrudan sosyal medya ortamında işlenen suçlara örnek olarak verilmiştir. Kişisel veriler dosyalarda gizli olduğu için mağdur ve hükümlülerin kimlikleri gizlidir.

1. Çocuğun Nitelikli Cinsel İstismarı¹

Mağdure çocuk, daha önce yüz yüze görüşmediği, yalnızca eniştesinin arkadaşı olması nedeniyle tanıdığı kişinin Facebook'tan gönderdiği arkadaşlık isteğini kabul etmiştir. Sanık görüşmek için mağdure çocuğa mesaj atmış ve belirledikleri yerde buluşmuşlardır. Sanık aracına aldığı çocuğa fiziksel temasta bulunmaya çalışmış, çocuğun direnmesine rağmen sanık hem kendi hem de çocuğun kıyafetlerini çıkartmış, mağdure çocuk kaçmaya çalışsa da sanık mağdureyi yakalayarak cinsel saldırıda bulunmuştur.

2. Cinsel Saldırı ve Tehdit²

On sekiz yaşından küçük mağdure olay tarihinden önce İnternette Facebook'ta tanıştığı sanıkla buluşmak üzere ailesine haber vermeden başka bir şehre gitmiştir. Mağdureyi

¹ Yargıtay 14. Ceza Dairesi 2019/5386 E 2019:13650 K.

² Yargıtay 14. Ceza Dairesi 2019/3993 E., 2019/13641 K.

burada iki sanık karşılaşmış ve bir eve götürmüşlerdir. Mağdurenin rızası dışında birçok kez zorla cinsel ilişkiye girip cinsel istismarda bulunmuşlardır. Mağdure ailesine dönmek istese de mağdureyi zorla alıkoymuşlardır. Eve çağırdıkları diğer erek şahısların da mağdureyle zorla cinsel ilişkiye girmelerini sağlamışlardır. Sanıklar, mağdureyi "anneni, babanı öldürürüz" şeklinde tehdit etmişler, mağdureyi dövmüşler ve sağ kolunda sigara söndürmek suretiyle fuhuş yapmaya zorlamışlardır.

3. Özel Hayatın Gizliliğini İhlal, Sistemi Engelleme Bozma, Verileri Yok Etme veya Değiştirme³

Suçta sürüklenen çocuk; bir dönem arkadaşlık yaptığı yaşı küçük mağdurenin rızası kapsamında gönderdiği çıplak resmi, mağdurenin kendisine ait olan ve şifresini verdiği Facebook hesabının şifresini değiştirerek mağdurenin rızası dışında yayınlamak suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal, sistemi engelleme bozma, verileri yok etme veya değiştirme suçlarını işlemiştir.

4. Verileri Hukuka Aykırı Olarak Verme veya Ele Geçirme, Sistemi Engelleme, Bozma, Verileri Yok Etme veya Değiştirme, Şantaj⁴

Suçta sürüklenen erkek çocuk, mağdur kadına ait Facebook hesabının İnternet şifresini, onun bilgisi ve rızası dışında ele geçirip, değiştirerek, mağdurenin bilişim sistemindeki hesabına erişimini engellemiştir. Daha sonra istediği miktarda paranın verilmemesi halinde, mağdureye ait hesapta yer alan ve mağdurenin başkaları tarafından görülmesini engellediği müstehcen nitelikteki görüntülerini ifşa edeceğini söyleyerek zincirleme şekilde, verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme, sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme ve şantaj suçlarını işlemiştir.

5. Hakaret⁵

Sanık, kendi Twitter hesabından "başkan ile çalışanların profesyonel ilişkisi bellidir... başkan'a meydan okumak her türlü hukuk ve edebe aykırıdır...", "... GS başkanına Adana genelevinin çaycısı muamelesi yaptı ve bunun sonucunda da haklı olarak gönderildi..." ve "acaba sinyor .... GS başkanına yaptığı terbiye dışı hareketleri nasıl savunacak" şeklinde beyanlarda bulunmuştur. Aynı Twitter hesabından başka bir zamanda "fakat eğer bu kayıtlarda arama ve sms'ler varsa ...'in yalancı, sahtekâr ve alçak olduğu ortaya çıkar", diğer bir zamanda ise "... ile ... arasındaki tapelere ulaştım...ikisinden biri yalancı ve sahtekâr..." şeklinde paylaşımlarda bulunarak hakaret suçunu işlemiştir.

6. Özel hayatın gizliliğini ihlal⁶

Sanığın, mağdure ile tanışıp, onunla sevgili oldukları ve mağdurenin henüz 18 yaşını doldurmadığı dönemde, mağdurenin rızası dâhilinde kaydettiği ve birbirleri ile öpüşükleri

³ Yargıtay 12. Ceza Dairesi 2018/8158 E., 2019/5167 K.

⁴ Yargıtay 12. Ceza Dairesi 2017/10888 E. 2018/4825 K.

⁵ Yargıtay 12. Ceza Dairesi 2018/1722 E., 2018/9484 K.

⁶ Yargıtay 12. Ceza Dairesi 2019/458 E., 2019/10824 K.

ana ilişkin fotoğrafları, aralarındaki ilişkinin sona erdirilmesine tepki olarak, beraberken açtıkları ve şifresini değiştirdiği Facebook hesabında yayımlamıştır. Aynı dönemde kaydettiği mağdurenin tamamen çıplak fotoğraflarını ise mağdurenin arkadaşına ve başka bir Facebook hesabının sahibine göndermiş ayrıca kendi Facebook hesabı üzerinden yayımlayarak TCK'nın 134/2. madde ve fıkrasındaki görüntü veya seslerin ifşa edilmesi suretiyle özel hayatın gizliliğini ihlal suçunu işlemiştir.

7. Bilişim Sistemleri, Banka ve Kredi Kartlarının Araç Olarak Kullanılması Yöntemiyle Dolandırıcılık⁷

Müşteki, Instagram hesabında gördüğü Ziraat Bankası reklamını içeren sahte linke tıklamış, T.C. Kimlik numarası ve İnternet bankacılığı şifresini yazarak anılan bankanın İnternet şubesine girdiğini zannetmiştir. Ancak ertesi gün hesabını kontrol ettiğinde bilgisi ve rızası dışında "cebe havale" yolu ile şüpheliye 400,00 Türk Lirası paranın gönderildiğini görmüştür. Şüpheli bu fiili ile bilişim sistemleri, banka ve kredi kartlarının araç olarak kullanılması yöntemiyle dolandırıcılık suçunu işlemiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

İnternet çağı ile birlikte gelişen sosyal medya platformları, dünyanın her yerinde her yaştan insan tarafından yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Birçok insan için vazgeçilmez olarak tanımlanan bu dijital sosyal alan, suçlular için de cazip bir yer haline gelmiştir. Küresel çaptaki terör örgütlerinden en basit suçlulara kadar birçok kesim sosyal medyayı bir araç olarak kullanmaktadır. Ayrıca suç işleme kastı olmasa bile kullanıcıların taksirle yapmış oldukları bazı paylaşımlar ve diğer sosyal medya aktivitelerinin suç oluşturabileceği görülmektedir. Bu çalışmada; Facebook, Twitter ve Instagram aracılığı ile en fazla işlenen suç türlerinin sırasıyla hakaret, özel hayatın gizliliğini ihlal, verilerin hukuka aykırı olarak ele geçirilmesi, tehdit ve dolandırıcılık olduğu tespit edilmiştir. Terör örgütü propagandası yapma, cinsel taciz, Cumhurbaşkanı'na hakaret, şantaj, müstehcenlik ve kişilerin huzur ve sükûnunu bozma suçları ise sosyal medya aracılığı ile işlenen diğer önemli suç türleridir. En düşük oranlarda ise; uyuşturucu madde kullanımını özendirme, suç işlemeye tahrik, özel işaret ve kıyafetleri usulsüz kullanmak, bilişim sistemleri banka ve kredi kartlarının yasa dışı kullanımı yöntemiyle dolandırıcılık gibi suçlar işlenmiştir.

Sosyal medyadaki suç olgusuyla ilgili bir başka husus ise çocuk suçluluğu ve çocuk mağdurlarla ilgilidir. Sosyal medyada çocuklar kimi zaman suçlu kimi zaman ise mağdur olabilmektedirler. Çocukların bilinçsiz, denetimsiz ve kontrolsüz sosyal medya kullanımı onların kolaylıkla suça sürüklenmesine neden olabilmektedir. Ayrıca çocuklar, cinsel taciz ve özel hayatın gizliliğini ihlal gibi toplumda infiale neden olabilecek suçların mağduru da olabilmektedirler. İncelenen olaylardaki sanıklardan 32'sinin suça sürüklenen çocuk olması çocukların sosyal medya platformlarını denetimsiz kullanmasının ciddi bir sorun oluşturduğunu gözler önüne sermektedir. Sosyal medyada çocukların en fazla özel hayatın

⁷ Yargıtay 15. Ceza Dairesi 2018/6490 E.,2018/7862 K.

gizliliğini ihlal, verileri hukuka aykırı olarak verme ve ele geçirme gibi suçları işledikleri görülmektedir. Çocukların sosyal medya kullanımının ebeveynlerce denetlenmesi, evlerde uzun süre yalnız başına ve kontrolsüz bırakılmaması gibi tedbirler, onların sosyal medya yoluyla suç işlemelerini veya suça maruz kalmalarını büyük ölçüde engelleyecektir.

Sosyal medya platformlarının denetimsiz ve kontrolsüz kullanımı toplum yaşamının her alanına etki etmektedir. Bu alanlardan biri de iş hayatıdır. İncelenen dosyaların 35'inde çalışanların sosyal medyada yaptıkları paylaşımlar nedeniyle işten çıkarıldıkları görülmüştür. İşverenler hakkında yapılan olumsuz sosyal medya paylaşımları, iş yeri hakkındaki olumsuz düşüncelerin paylaşılması, işverenin siyasi düşüncesine aykırı olan paylaşımlar, izinsiz olarak gidilen yerlerde yapılan paylaşımların ifşa olması gibi sebepler, kullanıcıların işlerini kaybetmesine neden olmuştur.

Sosyal medya pek çok alanda olduğu gibi aile kurumunu da etkilemiştir. Sosyal medyanın aile yaşantısıyla ilgili olumsuz etkilerinden birisi de boşanmalara zemin hazırlamasıdır. İncelenen dava dosyalarının 23'ünde çiftler, eşlerinin sosyal medyada üçüncü şahıslarla yaptıkları görüşme ve paylaşımları aldatma gerekçesi olarak görmüşler ve boşanma davaları açmışlardır.

Birçok suç doğrudan sosyal medya ortamında işlenirse dahi, sosyal medya bir tanışma ve mağdurların kandırılma platformu olarak kullanılmaktadır. Sosyal medya aracılığıyla tanışıp sonrasında yüz yüze gerçekleştirilen buluşmalar neticesinde içlerinde çocukların ve kadınların da olduğu bazı kişiler kaçırılmakta, cinsel saldırıya uğramakta veya öldürülmektedirler. İncelenen olayların 22'sinde sosyal medyada yapılan tanışmalar sonrasında kaçırılma, alı koyma, cinsel saldırı, kasten yaralama ve dolandırıcılık gibi suçlar işlenmiştir.

Sosyal medya araçlarında kullanıcılar en mahrem konulardan, sıradan olaylara kadar her türlü paylaşımı yapmaktadırlar. Yapılan bu paylaşımları takip eden suçlular, bu paylaşımlardan yola çıkarak, kişilerin evlerinde ne gibi değerli eşya olduğunu, altın ve mücevherat gibi ziynet eşyalarının olup olmadığını tespit etmekte yine bu kişilerin evde bulunmadığı zamanları yapılan paylaşımlardan tespit ederek ev soygunları için fırsat kollamaktadırlar.

Terör örgütleri de sosyal medyayı aktif olarak kullanmakta, bu alanı hem bir propaganda aracı hem de örgüte eleman temin yeri olarak görmektedir. DEAŞ, Taliban ve PKK gibi terör örgütleri sosyal medya aracılığı ile yapmış oldukları propaganda ile dünyanın dört bir yanından eleman temin edebilmektedir. Terör örgütlerince yapılan paylaşımlarla insanların hangi yolla ve hangi araçları kullanarak örgüte katılım yapabilecekleri gösterilmektedir. Araştırmamızda 40 (%3,5) dosyada terör örgütü propagandası yapma suçu işlendiği tespit edilmiştir.

Sosyal medya aracılığı işlenen kimi suçlarda suçluların tespit edilememesi de ayrı bir sorundur. Facebook, Twitter ve Instagram gibi sosyal paylaşım siteleri ile ilgili olarak yabancı adli makamlardan yapılan bilgi taleplerinin yerine getirilmemesi pek çok olayda şüphelinin

tespit edilememesine neden olmaktadır. Bu durum suçluların daha fazla cesaretlenmelerine yol açmaktadır. Bu sorunu gidermek için sosyal medya düzenlemesi olarak bilinen ve 31 Temmuz 2020 tarihinde yayınlanan yasaya göre, İnternet kullanıcılarının kişisel başvurularında veya kamu kurumlarının bildirimlerinde sosyal ağ sağlayıcılarla muhataplık ilişkisi kurulması amacıyla yasal düzenlemeye gidilmiştir.

Sosyal medyanın, sosyalleşmeyi sağlayan önemli bir araç olmasına rağmen, günlük yaşamı olumsuz yönde etkileyen ve suça zemin oluşturan bir yönünün de bulunduğu bilinmektedir. Sosyal medya aracılığı ile işlenen suçların dijital ortamda gerçekleşmesi ve bu alanın kriminoloji açısından yeni bir alan olması suçların ve suçluların tespitini oldukça zorlaştırmaktadır. Sosyal medya yoluyla işlenen suç oranlarının azaltılması için, kullanıcıların bu konularda medya organları yoluyla bilgilendirilmesi, kamu spotları hazırlanması ve sosyal medya okuryazarlığı dersinin ilköğrenimden itibaren müfredata konulmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu faaliyetlerin amacı, kullanıcıların yaptıkları paylaşımların özgürlükler dairesi içerisinde kalarak, belirli bir otokontrolden geçirilmesi ve suç unsuru içermeyecek şekilde yapılmasını sağlamak olmalıdır.

Kaynakça

- Bahar, A. (2018). Bilişim Suçları, İletişim ve Sosyal Medya. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 10 (3), 1-36. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iaud/issue/38557/447328>
- Dijilopedia (15 Ağustos 2020). Türkiye İnternet Kullanımı ve Sosyal Medya İstatistikleri. <https://dijilopedi.com/2020-turkiye-İnternet-kullanimi-ve-sosyal-medya-istatistikleri/>
- Ganesan, M., Mayilvahanan P. (2017). Cyber Crime Analysis in Social Media Using Data Mining Technique. *International Journal of Pure and Applied Mathematics*, 116 (22), 413-424. <https://acadpubl.eu/jsi/2017-116-13-22/articles/22/35.pdf>
- Kaplan, A. M. ve Haenlein, M. (2016). Dünyanın Bütün Kullanıcıları Birleşin!- Sosyal Medyanın Zorlukları ve Sağladıkları Fırsatlar. İçinde Himmet Hülür ve Cem Yaşın (Edt.), *Yeni Medya: Kullanıcının Yükselişi* (ss. 352-372). Ankara: Ütopya Yayınları.
- Milivojevic, S. (2010). *Social Networking Sites and Crime: Is Facebook more than just a Place to Procrastinate?* The Australian and New Zealand Critical Criminology Conference. Institute of Criminology, Sydney Law School, The University of Sydney, Australia (1-8). https://ses.library.usyd.edu.au/bitstream/handle/2123/7380/Milivojevic_ANZCCC2010.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- National White Collar Crime Center (24 Ağustos 2011). *Criminal Use of Social Media*. <https://www.nationalpublicsafetypartnership.org/clearinghouse/Content/ResourceDocuments/Criminal%20Use%20of%20Social%20Media.pdf>
- Oxford Dictionary (2020). <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/post-truth?q=post-truth>
- Özdilek, A. O. (2006). *Uygulamadan Örnek Olaylara Bilişim Suçları ve Hukuku*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Özocak, G. (2013). *Sosyal Medyada İşlenen Suç Tipleri ve Suçların Tespiti*. Yeni Medya Çalışmaları I. Ulusal Kongresi Bildiriler Kitabı, 463-469, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli, Türkiye, 7-8 Mayıs. <https://ekitap.alternatifbilisim.org/pdf/y mk-1.pdf>
- Resmî Gazete (2020). İnternet ortamında yapılan yayınların düzenlenmesi ve bu Yayınlar yoluyla işlenen suçlarla mücadele edilmesi Hakkında kanunda değişiklik yapılmasına dair kanun. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/07/20200731-1.htm>
- Soomro, T. R.; Hussain, M. (2019). Social Media-Related Cybercrimes and Techniques for Their Prevention. *Scienco Applied Computer Systems*, 24 (1), 9-17. <https://content.sciendo.com/view/journals/acss/24/1/article-p9.xml>
- Şimşek, V. (2018). Post-Truth ve Yeni Medya: Sosyal Medya Grupları Üzerinden Bir İnceleme, *Global Media Journal*, 8 (16). https://globalmediajournaltr.yeditepe.edu.tr/sites/default/files/ogrenci_calismasi_volkan_sims_ek.pdf
- Taşdemir, E. (2017). Sosyal Medyada Terör Propagandası: DEAŞ Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 5 (2), 726-752. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/357756>
- Telli, A. (2012). Mısır Devriminde Sosyal Medyanın Rolü. *Bilge Strateji Dergisi*, 4 (7), 65-91. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/43478>
- Türk Ceza Kanunu (2004). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5237.pdf>
- We are social (01 Eylül 2020). Digital Use Around The World In July 2020. <https://wearesocial.com/blog/2020/07/digital-use-around-the-world-in-july-2020>.
- Yargıtay Resmî İnternet Sayfası. (2020, Mayıs) <https://karararama.yargitay.gov.tr/YargitayBilgiBankasiIstemciWeb/>